

[Borbjerg.]

give sig af med Erhvervspolitik — hvordan kan det ærede Medlem tænke sig Fagforbund i disse Tider, uden at de har Sans for Erhvervspolitik og dermed for al Politik? Derved kommer der ogsaa en Idé ind i Bevægelsen, det bliver ikke Løntariffer alene, hvor vigtige de end er, men der bliver noget ideelt i de Formaal, de arbejder for. Og det er det, vi trænger til ude paa Landet. Der har Arbejdernes Oplysningsforbund og lignende Organisationer en meget stor Mission, som jeg haaber, de faar Held til at gennemføre.

Naar jeg de sidste Par Aar har været ude til en Række Skolemøder og andre lignende Møder, har jeg fra visse Højskolesider hørt fremføre nogle Indvendinger mod Folkeskolereformen og hele den Skolepolitik, det er faldet i min Lod at føre. Jeg hører jo sædvanligvis det samme, som vi ogsaa hørte her ved første Behandling af Folkeskoleloven for nogle Aar siden, at Grundtvig for 100 Aar siden sagde noget om, at dygtige og driftige Borgeres Hjem er den bedste Børneskole. Ja, det er saa sandt, saa sandt, men det var, som baade jeg og det ærede Medlem Hr. Vilhelm Rasmussen gjorde opmærksom paa,

den gamle Naturalhusholdnings Tid, da Landbohjem og det gamle Haandværkerhjem og Købmandshjem — Købmandsgaarden i Købstæderne — var noget helt andet end nu og direkte Led i Produktionen, da man ude paa Landet bagte, bryggede, vævede, spandt, kærned Smør, lavede sit Bohave, støbte Lys o. s. v., alt sammen selv — det var midt i den Produktion, Børnene voksede op, og intet kan være mere opdragende, men det er forbi for en væsentlig Del, selv om der endnu er Plads, selvfølgelig, for fornuftigt opdragende Arbejde af Børn i fornuftig Tid under deres Foreldres Tilsyn.

Jeg møder den Indvending, jeg svarer derpaa, at fordi Grundtvig sagde noget rigtigt om den Tids Forhold, behøver vi ikke at sige noget galt om helt andre Forhold — han vendte sig for øvrigt ikke imod Skolen, han var selv med til at oprette Enkedronning Caroline Amalies Asylskole i København — han viste sig som en saa frisindet Aand — han var, hvor meget tidsbestemt hans Meninger end var, efter min Mening Danmarks største Aand —, at han skrev en Morgensalme til denne Skole, som med lige god Samvittighed kunde synges af kristne og jødiske Børn: „Morgenhanen atter gol“ — De kender den.

Jeg møder saadanne Indvendinger som

den fra visse Hold derude i Højskolerne, dog ikke saa mange længere: ja, Børnene bliver skoletrætte, naar de er i 13—14 Aars Alderen.

Hvor man indretter en tidssvarende Skole med ligelig Udvikling af Sjæl og Legeme, med Sløjd, Skolekøkkener, Skolehaver og alt det, Idræt o. s. v., der er der ikke længere Tale om Skoletræthed. Jeg kender Børn i københavnske Kommuneskoler, som beder om at faa Lov til at sidde over for at kunne blive siddende i Arbejdslokalerne for at kunne lave deres Radioapparater af Cigarkasser. Man kender ikke Skoletræthed, Skolen er dem kær og elsket, de længes efter den, de vil nødigt bort fra den. Det er nu mere og mere Stillingen med Nutidens gode Skole.

De ved, at i det Skolelovsforslag, vi nu snart skal have til Behandling her i Tinget, foreslaas en Udvidelse af Skoletiden paa Landet. Den er saamænd ikke radikal. Minimum er nu 18 Timer om Ugen, dog ikke medregnet Gymnastik og Haandgering. Det foreslaas udvidet til 24 Timer, deri medregnet de Fag, der nu tages ved Hjælp af Overtimer, Gymnastik og Haandgering. Det er i Virkeligheden kun en Udvidelse paa 2—3 Timer, men vel at mærke i Forbindelse med en Bestemmelse om, at de smaa Børn ikke maa gaa længere daglig end 4 Timer — det vil naturligvis praktisk taget ophæve Hvermandsgsskolen — og saa f. Eks. lettere Adgang til at oprette Centralskoler, bl. a. derved, at de kommunale Skolegrænser ophæves.

Saa taler man om de alt for lange Skoleveje. Nu er jo Vejene i vore Dage noget helt andet end i Fortiden, med Cykler og Rutebiler og meget forbedrede Veje. Men saa har jeg lagt Mærke til, at disse Folk, som staar op og taler om alt dette, selv aldeles ikke er bange for at lade deres egne Børn tage lange Skoleveje og ud over 13—14 Aars Alderen, ind til Stationsbyens Realskole, eller ind til et maaske ret fjerntliggende Købstadsgymnasium. Saa jeg har rigtignok sagt til disse Folk, og med Rette, at jeg synes, det er Næstekærlighed i Ordets egentligste Forstand, for Skriften siger dog kun, at vi skal elske vor Næste som os selv, men de tænker udelukkende paa Næstens Børn og slet ikke paa deres egne.

Men det er jo gaaet Grundtvig, som det er gaaet alle Profeter: Man opkalder Veje efter dem og bygger Kirker i deres Navn, man bygger endogsaa Kroer med deres Navn, men Aanden, den er forsvunden. Vor store Religionsfilosof og Religionshistoriker, Grønbech ved Universitetet, har givet en glimrende Skildring af Grundtvig, hvor